

GAZETA LITERARĂ

Anul III, nr. 33 (127)-joi 16 august 1956

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

6 pagini 50 bani

La aniversarea

Se împlinesc douăzeci și cinci de ani de la apariția întinului număr al ziarului „Scinteia”.

„Scinteia” se tipărește acum într-un palat de basm, dar în zburcătura ei tinerețe a cunoscut redacții și tipografii umile, pe străzi lătrănice, ferite de ochii unei Siguranțe exasperate în minie și nepuțință. Fiindcă, în podida unei terori întreținută an de an cu bugete, pistoale, agenți și pușcării, „Scinteia” n-a încetat să strălucască în beznă adâncă ca o nelstovită în lumină stea polară. Mașina de scris uncori, zăpico-graful, bostonul și mașina plană de model vechi, au constituit în aproape jumătate din cei douăzeci și cinci de ani, utilajul tehnic al acestei gazete care a cunoscut nu numai difuzarea legată de cele mai mari primeții, dar și cea mai largă simpatie și recunoștință a masei de cititori în miline cărora a ajuns.

Am trecut deseori pe străzi vechi, pe lângă zidurile unor case de o lăcută și gravă modestie, citind pe plăci comemorative că aci fusese cu ani în urmă unu ori altul din sediile conspirative ale redacției „Scinteii”. Intilnit se geamuri de cristal la muzeu, numerele scâpate odinioară de vicisitudinii și urmării, cizății în inima noastră și a generațiilor viitoare semnificatia marilor documente de istorie și viață. Acolo s-a scris despre viața amară a poporului, acolo a răsunat strigătul de alarmă împotriva primejdiei fascismului, acolo a fost demascată fața hidoasă a oclumirii burghezo-moșierești.

Iar în preajma războiului antisovietic și în anii negri ai acestuia, în condițiile și mai grele ale ocupației hitleriste, ale teroarei antiosciene, „Scinteia” a demascat cu o forță fără precedent în analele presei românești caracterul criminal, odios, profund antipatriotic și nepopular al războiului antisovietic. În acei ani „Scinteia” a adus o contribuție covârșitoare în lămurirea ideologică a unor largi părți de oameni, la mobilizarea masivă și îndirijată a poporului în lupta antifascistă, la unirea forțelor patriotice și la pregătirea actului de la 23 August 1944.

Istoria presei românești n-a cunoscut o altă tribună mai înflăcărată și intranzigentă în nobila misiune de apărare a poporului și de mobilizare a lui pentru ferice și libertate.

Este un adevăr istoric atașamentul profund al acestei tribune la cauza scumpă a libertății poporului, sint fapte de istorie dezvoltamental și abnegația comuniștilor care nu și-au precu-

„Scinteii”

peșit ei inșiși nici libertatea, nici viața, pentru înfăptuirea visului pe care-l trăim astăzi.

„Scinteia” legală își continuă în anii noștri minunata ei tradiție de luptă activă și neostivă pentru fericirea poporului român, pentru apărarea democrației populare, pentru întărirea păcii și înțelegerii între națiuni, pentru socialism.

„Scinteia” rămâne deopotrivă pentru scriitorii și gazetarii care îi urmează cuvântul îndrumător și pentru scriitorii lor o școală la care nenumărate generații viitoare vor învăța să lucreze cu aceeași înflăcărată pasiune populară și să-și apere marile lui idealuri.

Salutăm cu simțire, bucurie și cu recunoștință tinerețea fără bătrânețe a celui mai drag conlocatar al nostru, organul Partidului Muncitoresc Român, cămăzător al pașilor noștri.

Gazeta literară

ȘTEFAN SZONTI Tipografia ilegală

Problemele tipizării artistice

Hotărârile celui de al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice care s-a desfășurat sub semnul depășirii restaurării a principilor jehoniste ale democrației interne de partid, sub semnul luptei dure împotriva cultului personalității și a urmării acestui cult, au o profundă însemnătate teoretică. Ele sînt extrem de importante mai ales pentru consolidarea principiilor juste marxist-leniniste, de interpretare a vieții sociale, a dezvoltării ei istorice, pentru înlăturarea lipsurilor serioase constatate în ultima vreme în domeniul științelor sociale. În special în domeniul istoriei, al teoriei literare, al criticii literare.

Atmosfera cultului personalității și dogmatismul, cu bucherismul ce rezultă de aici, n-au putut să nu influențeze la timpul lor în mod vizibil abordarea și rezolvarea numeroaselor probleme importante ale teoriei și istoriei literare. Măturarea dogmatică, neistorică a noțiunilor teoretice generale și-a lăsat în ultimul timp amprenta asupra întregii noastre gândiri în critica literară. În loc să trateze un anumit fenomen literar, în toată complexitatea și diversitatea lui, critica noastră literară, istoria noastră literară, manifestau o vădăli înclinare de a se agăța numai de una din laturile lui, transformînd-o într-o lozincă generălă, sub care dispărea

simțul obiectului tipizării. În cazul de față, comparația cu știința literară este multă.

Cînd un savant, expunîndu-și ideea, folosește imagini ce ilustrează țara lui, el elaborează în primul rînd noțiuni generale. El judecă însușirile esențiale ale fenomenelor făcînd abstracție de esențele lor particulare și de trăsăturile lor individuale și numai pentru nevoile demonstrației se indică aceste însușiri esențiale în particularizarea lor izolată, individuală.

Scriitorul, după cum se știe, procedează alfel. Judecînd viața ca sîntorul noțiunilor: el nu creează și nu sistematizează noțiunile în timpul procesului creator. Interesează-l de particularitățile esențiale ale vieții, el nu le deposedează de specificul lor individual, ci le regăsește în ansamblu oameni cu trăsăturile lor individuale. El își caută prototipurile, adică, oameni care, prin însușirile lor proprii, exprimă mai evident și mai activ însușirile lor sociale (naționale). Cu alte cuvinte, obiectul tipizării nu este esența socială ca crva abstractă — ci este intruchiparea esenței sociale în ceva personal, individual, ca fiind cea mai evidentă, cea mai activă expresie a particularității.

Cînd A. M. Gorki vorbește de „abstracționism” ca evidențiere a caracteristicilor și deșager „concreționism” ca intruchipare a acestuia într-un anumit individ, nu trebuie să înțelegem că este vorba de două procese separate care se desfășoară în timpuri diferite. În asemenea caz, scriitorul, ca și savantul, ar trebui să-și exprime caracteristicul prin noțiune și numai după aceea să le transforme pe acestea în imagini. Asemenea imagini n-ar face însă altceva decît să ilustreze noțiunile generale și n-ar mai fi imagini artistice. În creația artistică, „abstracționismul” și „concreționismul” sînt două lucruri ale aceluiași proces de tipizare și se influențează reciproc.

Dar în viață, tipicul nu se află la suprafața fenomenului, așteptîndu-l pe scriitor. În viață, el se împletește strîns cu tipicul, cu ceea ce exprimă însușirile și deformat esențiale, sau nu-l exprimă deloc. Dar scriitorul, sezind tipicul din viață, îl scoate în relief, îl eliberează de ceea ce este netipic, îl concentrează în personalitatea eroului său. Cel mai important aspect al acestui proces stă în faptul că în felul acesta tipicul capătă o reliefare, o activizare, o integrare și o finisare tot mai evidentă a expresiei sale. Pentru aceasta, scriitorul nu numai că selectează și conlopește în individualitatea eroului său anumite trăsături caracteristice laele de el din viață, dar, în conformitate cu ele, creează alte trăsături noi, mult mai caracteristice, creînd combinații pe care în viață nu le-a înțeles niciodată, dar pe care le-ar fi putut totuși intuiți. Cîteodată pentru a da și mai multă substanță tipicului, scriitorul porînd de la trăsături reale, le atribuie acestora proporții care, în realitate, nu există, pîsînd astfel în domeniul fanteziei creațoare. Se înțelege că un astfel de erou se va dovedi născocit, într-o măsură mai mare sau mai mică. Eroul se va dovedi născocit în mare măsură chiar atunci cînd autorul va porni la zugrăvirea unei personalități istorice cunoscute, deoarece pentru scriitor rămîn necunoscute o serie de amănunțite caracteristice ale vieții de toate zilele și cu altă mai mult ale vieții interioare a acelei personalități și pe care el trebuie să le completeze cu ajutorul imaginajului. Fără să acesăla personalitate plămîuită a „eroului” cit și evenimentele și relațiile din viața lui se vor dovedi în asemenea caz mult mai tipice decît orice individualitate reală care îi servește scriitorului drept prototip.

Dar în creația artistică, zugrăvirea unor personaje imaginare nu este numai un mijloc de a accentua tipicul din viață. Zugrăvirea unui erou reprezintă pentru artă un principiu creator original de reflectare a vieții, care deosebește arka de știință, filozofie și alte domenii ale ideologiei. Scriitorul nu numai că se folosește de imagini, ci gîndește în imagini. El își caută prototipurile nu în virtutea unei sarcini abstracte. În imaginația

scriitorului, în cazul de față, comparația cu știința literară este multă.

Cînd un savant, expunîndu-și ideea, folosește imagini ce ilustrează țara lui, el elaborează în primul rînd noțiuni generale. El judecă însușirile esențiale ale fenomenelor făcînd abstracție de esențele lor particulare și de trăsăturile lor individuale și numai pentru nevoile demonstrației se indică aceste însușiri esențiale în particularizarea lor izolată, individuală.

Scriitorul, după cum se știe, procedează alfel. Judecînd viața ca sîntorul noțiunilor: el nu creează și nu sistematizează noțiunile în timpul procesului creator. Interesează-l de particularitățile esențiale ale vieții, el nu le deposedează de specificul lor individual, ci le regăsește în ansamblu oameni cu trăsăturile lor individuale. El își caută prototipurile, adică, oameni care, prin însușirile lor proprii, exprimă mai evident și mai activ însușirile lor sociale (naționale). Cu alte cuvinte, obiectul tipizării nu este esența socială ca crva abstractă — ci este intruchiparea esenței sociale în ceva personal, individual, ca fiind cea mai evidentă, cea mai activă expresie a particularității.

Cînd A. M. Gorki vorbește de „abstracționism” ca evidențiere a caracteristicilor și deșager „concreționism” ca intruchipare a acestuia într-un anumit individ, nu trebuie să înțelegem că este vorba de două procese separate care se desfășoară în timpuri diferite. În asemenea caz, scriitorul, ca și savantul, ar trebui să-și exprime caracteristicul prin noțiune și numai după aceea să le transforme pe acestea în imagini. Asemenea imagini n-ar face însă altceva decît să ilustreze noțiunile generale și n-ar mai fi imagini artistice. În creația artistică, „abstracționismul” și „concreționismul” sînt două lucruri ale aceluiași proces de tipizare și se influențează reciproc.

Dar în viață, tipicul nu se află la suprafața fenomenului, așteptîndu-l pe scriitor. În viață, el se împletește strîns cu tipicul, cu ceea ce exprimă însușirile și deformat esențiale, sau nu-l exprimă deloc. Dar scriitorul, sezind tipicul din viață, îl scoate în relief, îl eliberează de ceea ce este netipic, îl concentrează în personalitatea eroului său. Cel mai important aspect al acestui proces stă în faptul că în felul acesta tipicul capătă o reliefare, o activizare, o integrare și o finisare tot mai evidentă a expresiei sale. Pentru aceasta, scriitorul nu numai că selectează și conlopește în individualitatea eroului său anumite trăsături caracteristice laele de el din viață, dar, în conformitate cu ele, creează alte trăsături noi, mult mai caracteristice, creînd combinații pe care în viață nu le-a înțeles niciodată, dar pe care le-ar fi putut totuși intuiți. Cîteodată pentru a da și mai multă substanță tipicului, scriitorul porînd de la trăsături reale, le atribuie acestora proporții care, în realitate, nu există, pîsînd astfel în domeniul fanteziei creațoare. Se înțelege că un astfel de erou se va dovedi născocit, într-o măsură mai mare sau mai mică. Eroul se va dovedi născocit în mare măsură chiar atunci cînd autorul va porni la zugrăvirea unei personalități istorice cunoscute, deoarece pentru scriitor rămîn necunoscute o serie de amănunțite caracteristice ale vieții de toate zilele și cu altă mai mult ale vieții interioare a acelei personalități și pe care el trebuie să le completeze cu ajutorul imaginajului. Fără să acesăla personalitate plămîuită a „eroului” cit și evenimentele și relațiile din viața lui se vor dovedi în asemenea caz mult mai tipice decît orice individualitate reală care îi servește scriitorului drept prototip.

Dar în creația artistică, zugrăvirea unor personaje imaginare nu este numai un mijloc de a accentua tipicul din viață. Zugrăvirea unui erou reprezintă pentru artă un principiu creator original de reflectare a vieții, care deosebește arka de știință, filozofie și alte domenii ale ideologiei. Scriitorul nu numai că se folosește de imagini, ci gîndește în imagini. El își caută prototipurile nu în virtutea unei sarcini abstracte. În imaginația

scriitorului, în cazul de față, comparația cu știința literară este multă.

Cînd un savant, expunîndu-și ideea, folosește imagini ce ilustrează țara lui, el elaborează în primul rînd noțiuni generale. El judecă însușirile esențiale ale fenomenelor făcînd abstracție de esențele lor particulare și de trăsăturile lor individuale și numai pentru nevoile demonstrației se indică aceste însușiri esențiale în particularizarea lor izolată, individuală.

Scriitorul, după cum se știe, procedează alfel. Judecînd viața ca sîntorul noțiunilor: el nu creează și nu sistematizează noțiunile în timpul procesului creator. Interesează-l de particularitățile esențiale ale vieții, el nu le deposedează de specificul lor individual, ci le regăsește în ansamblu oameni cu trăsăturile lor individuale. El își caută prototipurile, adică, oameni care, prin însușirile lor proprii, exprimă mai evident și mai activ însușirile lor sociale (naționale). Cu alte cuvinte, obiectul tipizării nu este esența socială ca crva abstractă — ci este intruchiparea esenței sociale în ceva personal, individual, ca fiind cea mai evidentă, cea mai activă expresie a particularității.

G. POSPELOV

blicarea în revista „Kommunist” a articolelor redacționale, care arată că și inadmisibilă atitudine dogmatică și unilaterală în rezolvarea problemei tipicului în literatură și artă, — trebuie socotită importantă și bine venită.

În literatură, tipicul nu apare de la sine, ca rezultat lateral al procesului de creație. Acest proces în esență lui constă în tipizarea vieții. Și atunci cînd lămurim particularitățile lui, trebuie înainte de toate să stabilim ce anume din realitate con-

scriitorului, în cazul de față, comparația cu știința literară este multă.

Cînd un savant, expunîndu-și ideea, folosește imagini ce ilustrează țara lui, el elaborează în primul rînd noțiuni generale. El judecă însușirile esențiale ale fenomenelor făcînd abstracție de esențele lor particulare și de trăsăturile lor individuale și numai pentru nevoile demonstrației se indică aceste însușiri esențiale în particularizarea lor izolată, individuală.

Scriitorul, după cum se știe, procedează alfel. Judecînd viața ca sîntorul noțiunilor: el nu creează și nu sistematizează noțiunile în timpul procesului creator. Interesează-l de particularitățile esențiale ale vieții, el nu le deposedează de specificul lor individual, ci le regăsește în ansamblu oameni cu trăsăturile lor individuale. El își caută prototipurile, adică, oameni care, prin însușirile lor proprii, exprimă mai evident și mai activ însușirile lor sociale (naționale). Cu alte cuvinte, obiectul tipizării nu este esența socială ca crva abstractă — ci este intruchiparea esenței sociale în ceva personal, individual, ca fiind cea mai evidentă, cea mai activă expresie a particularității.

Cînd A. M. Gorki vorbește de „abstracționism” ca evidențiere a caracteristicilor și deșager „concreționism” ca intruchipare a acestuia într-un anumit individ, nu trebuie să înțelegem că este vorba de două procese separate care se desfășoară în timpuri diferite. În asemenea caz, scriitorul, ca și savantul, ar trebui să-și exprime caracteristicul prin noțiune și numai după aceea să le transforme pe acestea în imagini. Asemenea imagini n-ar face însă altceva decît să ilustreze noțiunile generale și n-ar mai fi imagini artistice. În creația artistică, „abstracționismul” și „concreționismul” sînt două lucruri ale aceluiași proces de tipizare și se influențează reciproc.

Dar în viață, tipicul nu se află la suprafața fenomenului, așteptîndu-l pe scriitor. În viață, el se împletește strîns cu tipicul, cu ceea ce exprimă însușirile și deformat esențiale, sau nu-l exprimă deloc. Dar scriitorul, sezind tipicul din viață, îl scoate în relief, îl eliberează de ceea ce este netipic, îl concentrează în personalitatea eroului său. Cel mai important aspect al acestui proces stă în faptul că în felul acesta tipicul capătă o reliefare, o activizare, o integrare și o finisare tot mai evidentă a expresiei sale. Pentru aceasta, scriitorul nu numai că selectează și conlopește în individualitatea eroului său anumite trăsături caracteristice laele de el din viață, dar, în conformitate cu ele, creează alte trăsături noi, mult mai caracteristice, creînd combinații pe care în viață nu le-a înțeles niciodată, dar pe care le-ar fi putut totuși intuiți. Cîteodată pentru a da și mai multă substanță tipicului, scriitorul porînd de la trăsături reale, le atribuie acestora proporții care, în realitate, nu există, pîsînd astfel în domeniul fanteziei creațoare. Se înțelege că un astfel de erou se va dovedi născocit, într-o măsură mai mare sau mai mică. Eroul se va dovedi născocit în mare măsură chiar atunci cînd autorul va porni la zugrăvirea unei personalități istorice cunoscute, deoarece pentru scriitor rămîn necunoscute o serie de amănunțite caracteristice ale vieții de toate zilele și cu altă mai mult ale vieții interioare a acelei personalități și pe care el trebuie să le completeze cu ajutorul imaginajului. Fără să acesăla personalitate plămîuită a „eroului” cit și evenimentele și relațiile din viața lui se vor dovedi în asemenea caz mult mai tipice decît orice individualitate reală care îi servește scriitorului drept prototip.

Dar în creația artistică, zugrăvirea unor personaje imaginare nu este numai un mijloc de a accentua tipicul din viață. Zugrăvirea unui erou reprezintă pentru artă un principiu creator original de reflectare a vieții, care deosebește arka de știință, filozofie și alte domenii ale ideologiei. Scriitorul nu numai că se folosește de imagini, ci gîndește în imagini. El își caută prototipurile nu în virtutea unei sarcini abstracte. În imaginația

scriitorului, în cazul de față, comparația cu știința literară este multă.

Cînd un savant, expunîndu-și ideea, folosește imagini ce ilustrează țara lui, el elaborează în primul rînd noțiuni generale. El judecă însușirile esențiale ale fenomenelor făcînd abstracție de esențele lor particulare și de trăsăturile lor individuale și numai pentru nevoile demonstrației se indică aceste însușiri esențiale în particularizarea lor izolată, individuală.

Scriitorul, după cum se știe, procedează alfel. Judecînd viața ca sîntorul noțiunilor: el nu creează și nu sistematizează noțiunile în timpul procesului creator. Interesează-l de particularitățile esențiale ale vieții, el nu le deposedează de specificul lor individual, ci le regăsește în ansamblu oameni cu trăsăturile lor individuale. El își caută prototipurile, adică, oameni care, prin însușirile lor proprii, exprimă mai evident și mai activ însușirile lor sociale (naționale). Cu alte cuvinte, obiectul tipizării nu este esența socială ca crva abstractă — ci este intruchiparea esenței sociale în ceva personal, individual, ca fiind cea mai evidentă, cea mai activă expresie a particularității.

Cînd A. M. Gorki vorbește de „abstracționism” ca evidențiere a caracteristicilor și deșager „concreționism” ca intruchipare a acestuia într-un anumit individ, nu trebuie să înțelegem că este vorba de două procese separate care se desfășoară în timpuri diferite. În asemenea caz, scriitorul, ca și savantul, ar trebui să-și exprime caracteristicul prin noțiune și numai după aceea să le transforme pe acestea în imagini. Asemenea imagini n-ar face însă altceva decît să ilustreze noțiunile generale și n-ar mai fi imagini artistice. În creația artistică, „abstracționismul” și „concreționismul” sînt două lucruri ale aceluiași proces de tipizare și se influențează reciproc.

Dar în viață, tipicul nu se află la suprafața fenomenului, așteptîndu-l pe scriitor. În viață, el se împletește strîns cu tipicul, cu ceea ce exprimă însușirile și deformat esențiale, sau nu-l exprimă deloc. Dar scriitorul, sezind tipicul din viață, îl scoate în relief, îl eliberează de ceea ce este netipic, îl concentrează în personalitatea eroului său. Cel mai important aspect al acestui proces stă în faptul că în felul acesta tipicul capătă o reliefare, o activizare, o integrare și o finisare tot mai evidentă a expresiei sale. Pentru aceasta, scriitorul nu numai că selectează și conlopește în individualitatea eroului său anumite trăsături caracteristice laele de el din viață, dar, în conformitate cu ele, creează alte trăsături noi, mult mai caracteristice, creînd combinații pe care în viață nu le-a înțeles niciodată, dar pe care le-ar fi putut totuși intuiți. Cîteodată pentru a da și mai multă substanță tipicului, scriitorul porînd de la trăsături reale, le atribuie acestora proporții care, în realitate, nu există, pîsînd astfel în domeniul fanteziei creațoare. Se înțelege că un astfel de erou se va dovedi născocit, într-o măsură mai mare sau mai mică. Eroul se va dovedi născocit în mare măsură chiar atunci cînd autorul va porni la zugrăvirea unei personalități istorice cunoscute, deoarece pentru scriitor rămîn necunoscute o serie de amănunțite caracteristice ale vieții de toate zilele și cu altă mai mult ale vieții interioare a acelei personalități și pe care el trebuie să le completeze cu ajutorul imaginajului. Fără să acesăla personalitate plămîuită a „eroului” cit și evenimentele și relațiile din viața lui se vor dovedi în asemenea caz mult mai tipice decît orice individualitate reală care îi servește scriitorului drept prototip.

Dar în creația artistică, zugrăvirea unor personaje imaginare nu este numai un mijloc de a accentua tipicul din viață. Zugrăvirea unui erou reprezintă pentru artă un principiu creator original de reflectare a vieții, care deosebește arka de știință, filozofie și alte domenii ale ideologiei. Scriitorul nu numai că se folosește de imagini, ci gîndește în imagini. El își caută prototipurile nu în virtutea unei sarcini abstracte. În imaginația

VALURILE ȘI NOAPTEA

Pătrunde-n mine marea ca-ntr-un liman deschis
Și valuri după valuri aduce de departe —
Să nu mai dorm, să umbliu, să rătăcesc, mi-am zis

Deși e ianuarie. La țarm meduze moarte
Scleşesc fosforescente — și iar îmi vin în gînd
Cobiba zburătoare și viscolul din iarnă,
Pădurile-ngrușate pe care, bobotînd,
Le străbăteam — năzarea nu poate să se-astearene,
Nu poate să dizolve pușca cîle pușca...
Port azi această noapce în ochi și-mi pare bine
Că valurile care vin și vin
Din larg, își lasă viața și umbra peste mine.
Sîngur pe mal pot călănda orice!
Chiar dacă-i ianuarie și nu se vede largul —
Mă uit și-acum! — durerea și viscolul urîl
O stîncă cîrărită le-a sfîșmat calargul.
Mă-ar fi plăcut o vreme să locuiesc aici,
Să văd marea această apă verde,
Să văd venind asupra mea aceste valuri
Astemenea anilor care vin și se sparg
În pieptul meu ca într-un țarm de piatră.
Censuri în țăr și stîncă să le număr,
Să-mi pară că-s bătrîn, mai bătrîn decît marea,
Mai bătrîn decît noapce albi
Care trec liniștite spre Bostor —
Și-apoi scuturîndu-mă repede,
Mă-ay fi revîrl în mare viștea,
Ca pe un scut de armă cocăia,
Să tînar țăr m-ay fi pcerdît în unu-
Alunecînd prin apa străvezie.

Dar m-am sălăsat la miazănoapte, eu
Și vînturile țării m-au legănat, nu marea —
Fidările pe dealuri își clătinău mereu
Cronocile de umbră, luînd înfășurarea
Unor incoare begherăli de cai
Cu negre coame răstîrînd în zare
Cînd cerul și văzduhul pe care-l respirai
Levite de amurguri ardenu strălucitoare.
Și peste toate rătăcea un vînt
Băcînd amerie și sărălînd fruajile triste, un!
Dezvălînd înfîșurările flori de salcîm —
Sufletul sîngur mai sărălî,
Sufletul sîngur coborît în izvoare
E chipul meu pe care-l mai privesc,
Chipul de-atunci din zilele acelea
Pierde fără urmă
În crava călînată a frunzelor de toamnă.

Melagurile toate prin care-am poposit
Rămîna, rămîna în mine ca niște vechi amprente!
Chiar și-a aceste censuri cu somnul risipit
În valuri, văd imagini scîlpînd fosforescente
Și noapcea care trece încet, sărălînd,
Așază peste mare corole uriașe
De flori și de-atunerie — și pala unui nor
Deasupra mea întîrzie prea mult,
Ard venind
Adînci și grave sunete — ascult
Și-mi place deși nu știu de unde vin
Această armonie-ndepărtată.

Pătrunde-n mine marea ca-ntr-un liman deschis
Îmi pare rău că plec așa devreme
Dar vine toamna — i-am văzut în vis
Grădinile de crizanteme.
Cîncece dragi, porniți la drum de zi
Mă-e sufletul prea plin acum de mare —
Marea e faimța verde a timpului,
Marea îmbracă vestmint de lumină
Și iese-n larg să-nîmpine pe oameni.

Stilul lui Ion Ghica de J. Byck
Un precursor al realismului critic în
literatură de Ion Roman
DISCUȚII: Spiritul modern — o realitate
estetică de H. Zalis
Literatură suedeză din zilele noastre de H. P.
Matthis
Corrado Alvaro de Alexandru Balaci
Versuri de Nicolae Țăntu, Lucian Văjea, Ștefan
Tănase

Din cuprinsul gazetei:

Lași despre limba literară de Acad. Iorgu
Iordan.
Cronica literară de Mihail Petroveanu
Limitele exagerării în satiră de Miron Dragu
Masca-schiță dramatică de Mioara Cremene
Intre pasiune și luciditate de Geo Serban
Dimitrie Cantemir ini- o nouă traducere romi-
nească de Radu Albală
140 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ION
GHICA

Desen de ANGI PETRESCU

Conștiință

Carnetul meu e plin de greșeli de toate felurile, chiar lingvistice (cam ca Dicționarul Limbii Române, vol. I). Abilitatea olteanului cu cobîlție nu-i caracterizează paginile vîrăzute. Cînd îl revăd, încerc un penibil sentiment de inferioritate: el nu cuprinde schițe așa de frumoase și rotunde ca acelea pe care le-am citit publicate pînă acum și care erau, se pare, direct rulate din carnet, alt de autentice!

Însușii, dacă a fi în cea mai strictă actualitate cu bucăți de proză mai lungi și desul de greu (din pricină că a scris o novelă, de pildă, cere timp și pînă apare mai trece nițel timp; numai din pricina asta) cred că lilele acestea pot suplini, temporar, necesitatea alt de stringente pentru fiecare din noi de-a vorbi despre zilele acestea, în care avem responsabilitatea de-a cră.

Citez din „Crisana”, organ al Comitetului Regional P.M.R. și al Sfatului Popular Regional Oradea, numărul 16, de joi 12 iulie:

MUNCA SANITARA LA DERNA

O mică socoteală: În semestrul I al anului trecut la spitalul din Derna s-au făcut 1013 consultații, iar în semestrul II, 1649, iar în semestrul I al anului curent s-au făcut 2512 consultații. Mult mai frumoase rezultate s-au obținut la secția chirurgie, unde față de 15 operații, cu 3 suprații, în primul semestru al anului trecut, în perioada corespunzătoare a anului acesta s-au făcut 109 operații, la care n-au fost decît 3 micl suprații de fir. Acest lucru se datorează în mare parte metodei noi etc... etc...

UN CAZ INTERESANT

Mineral Iosif Kereji, de la mina Voinozi, într-o zi și-a tăiat toate arterele de la antebrațul drept, care apoi s-a umplut cu pămînt și lignit, pînă în primejdie viața bolnavului, mai cu seamă că a ajuns cu mare întîrziere pe mîna medicilor. Literatura medicală indică la o asemenea plagă amputarea mîinii, dar tîndul chirurg Zeno Ganea, gîndindu-se că prin amputare sî-n asumat răspunderea, și împotriva indicațiilor date (subl. mea), a reușit să vîndere bolnavul. Astăzi Iosif Kereji este frunțos în producție, iar asemenea rezultate au fost multe la spitalul din Derna.

Frumos. Tîndul chirurg este un fost coleg al meu de liceu, L-am felicitat. Era trist. Mă-a spus că... a fost mutat de la secția chirurgică la spitalul din Derna (în centru mîinii) unde-și face slagiul de trei ani în mediul rural, conform deciziei nu știu cîl, într-un alt sat, ca internist. Iată decizia:

Sf. Pop. al reg. Oradea Secțiunea Sanitară Biroul Cadre nr. 125 din 30 iunie 1956

Deciziune

Avînd în vedere ordinul Ministerului Sănătății din 11 ian. 1956, publicat în „Buletinul” M.S. nr. 2/1956, dat în temeiul H.C.M. nr. 1850/1953 din H.C.M. 1135/1951, prin care se arată criteriile de transferare a cadrelor medicale din mediul urban în mediul rural (subl. mea).

Decide:

Art. 1. — Toa. dr. Ganea Zeno de la S.M.S. Derna se transferă în Poștea pe timpul de la 15/VI/1956 pînă la 1/II/1959 pentru satisfacerea stagiului preîzcut de lege în mediul rural.

Art. 2. — Toa. dr. de mai sus, după satisfacerea stagiului în mediul rural se va reintoarce la postul său de la unitatea de la care a fost transferat, fără nici o altă formalitate.

Art. 3. — Biroul de cadre al S. Reg. Secțiunea Sanitare Oraș și Raion șefi (sic) unităților sanitare, în cauză, sînt încredințați cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizii (sic), cărora (sic) li se va comunica cîte un exemplar.

Medic șef inspector regional dr. Balazs Ștefan
Inspector șef cadre ZSAK EVA

Povestea e, pare-se, banală: un tînd medic merge într-un centru mînier, (sai) ca să-și satisfacă stagiul de trei ani în mediul rural, preîzcut prin H.C.M. nu știu ce număr; aici are ocazia să se specializeze în chirurgie cu succes, după cum se vede, uncori împotriva indicațiilor date. În consecință, este mutat în alt sat, unde se pun alte probleme (în speță, în Poștea, cea a mortalității infantile), pentru care nu e suficient de pregătît. De observat că dialectica geografică a celor de la cadre e remarcabilă. Pentru a găsi un temei „legal” deciziei, satul Derna e botzdat „mediu urban” și totul e în regulă. În dosul acestei hîrtii, remarcabilă și prin ortografia ei, se ascund etanurile frînate ale unui om.

Obșnuim să spunem: birocratie și ne gîndim, în general, la un om cu minceufe, ochelari și rea voință, în realitate e vorba de o scară de relații, pe treptele de mijloc ale căreia s-au cocoțat unii oameni pe care-ă atinge personal orice succes obținut împotriva indicațiilor lor.

Cînd tîndul meu prieten — căci îmi este prieten — a venit să protesteze împotriva acestei decizii pe un ton înalt i s-a spus de către medicul șef inspector regional (ce titlu

Iarăși despre limba literară

de acad. IORGU IORDAN

Fără pleacă din țară, am luat cu... Fără pleacă din țară, am luat cu...

Se înțelege de ce: fărâmițarea feudală... Se înțelege de ce: fărâmițarea feudală...

Intervenția de față are rostul să... Intervenția de față are rostul să...

Discuțiile de până acum au avut un... Discuțiile de până acum au avut un...

Acad. Al. Graur, fără să facă afirm... Acad. Al. Graur, fără să facă afirm...

Eu mă simt un om destul de curajo... Eu mă simt un om destul de curajo...

Nu știu dacă acad. E. Petrovici, in... Nu știu dacă acad. E. Petrovici, in...

Cit despre părerea mea, că n-ar fi... Cit despre părerea mea, că n-ar fi...

„Baladele” lui Mihnea Gheorghiu... „Baladele” lui Mihnea Gheorghiu...

„Baladele” lui Mihnea Gheorghiu... „Baladele” lui Mihnea Gheorghiu...

Limitele exagerării în satiră

Ofensiva în plină desfășurare impo... Ofensiva în plină desfășurare impo...

ajunge să irizeze absurdul, atunci cî... ajunge să irizeze absurdul, atunci cî...

Alteori, autorul volumului a folosit... Alteori, autorul volumului a folosit...

Procedul exagerării în satiră nu po... Procedul exagerării în satiră nu po...

„OPERE” — Poezii de G. Topolreanu... „OPERE” — Poezii de G. Topolreanu...

Procedul exagerării în satiră nu po... Procedul exagerării în satiră nu po...

„PAMFLETE” — de N. D. Cocea, edi... „PAMFLETE” — de N. D. Cocea, edi...

Procedul exagerării în satiră nu po... Procedul exagerării în satiră nu po...

„APELE HAKONNEI” de scriitorii ja... „APELE HAKONNEI” de scriitorii ja...

Procedul exagerării în satiră nu po... Procedul exagerării în satiră nu po...

„STRIGAT” — versuri de Lucian Geo... „STRIGAT” — versuri de Lucian Geo...

Procedul exagerării în satiră nu po... Procedul exagerării în satiră nu po...

Iakub Kolas Bertolt Brecht

În ziua de 13 august a murit în via... În ziua de 13 august a murit în via...

La 14 august a încetat din viață... La 14 august a încetat din viață...

Tradusă în numeroase limbi, ope... Tradusă în numeroase limbi, ope...

Scritorul se întoarce din exil în... Scritorul se întoarce din exil în...

Vitrina cu cărți

VICTOR TULBURE: „Vară fierbinte”... VICTOR TULBURE: „Vară fierbinte”...

CONSTANTIN NISPEANU: „Moș Ion... CONSTANTIN NISPEANU: „Moș Ion”...

NICOLAE MARGEANU: „Umbră păm... NICOLAE MARGEANU: „Umbră păm”...

EUGEN SIMION: „Căci în satiră... EUGEN SIMION: „Căci în satiră”...

CURIER literar

Miron Draqu

„BALADE” și „CERBUL ROȘU”

„Baladele” lui Mihnea Gheorghiu... „Baladele” lui Mihnea Gheorghiu...

pretenții mari față de el. Desu... pretenții mari față de el. Desu...

brașoave/ță vâjmașul ne plândește/... brașoave/ță vâjmașul ne plândește/...

respirație epică, de dramatism și p... respirație epică, de dramatism și p...

„Cronica literară”

titlu „picolare” și Guzu primarul... titlu „picolare” și Guzu primarul...

Oricum partea întâia a poemului... Oricum partea întâia a poemului...

Alteori, autorul volumului a folosit... Alteori, autorul volumului a folosit...

Alteori, autorul volumului a folosit... Alteori, autorul volumului a folosit...

GEORGE ENESCU

Fragmente din poemul „Itinerar liric: George Enescu”

ȘCOALA

Domni în frac și cu blazoane
Ascultați-i cîntul,
Nu-i din seră, din saloane,
E însuși pămîntul!

Puiul de valah, prin vreme,
Ce v-adeuce-amințe?
Viena... Vraful de poeme...
Da, mai înainte,

A trecut pe-aceiași sală,
Prin aceleași locuri,
Al valah, plin de cerneală,
De vise și focuri.

Alt valah! Lira-i adîncă
Din codrii Moldovei,
A rămas așa ca-n stîncă
În țărîna slovei!

Puiul de valah pe strune
Capul își apleacă,
La fel ca pe vîl străbune
Cînd zbughea la joacă.

Din străfunduri timpia greș
Pe lemn și-o apasă
Că-i vioara — viața sa,
Plug îl e și casă!

Crivățul pină pe creste
Zborul nu i-or frînge,
Chiar de zbaterele-aceste
Le-o plăti cu singe.

Ca un nou Meșter Manole,
Arpe de ceară
De pe-naltele cupole
Prinde de vioară!

Iar în artă tot mai vie
Și-o zidi iubirea
Ș-o audă-n rapodole
Veșnic omenirea!

Ca un Prometeu titanice
Arde în sonale;
Scări urca-va de jărăte
În eternitate!

Simfoniele să-i poarte
Înnoind natura,
Înimei oprile-n moarte
Pulsul și căldura!

Domni în frac și cu firețuri
Ascultați-i cîntul,
Nu-i podobaș de scumpeturi,
E însuși pămîntul,

Desfundind din ale erede,
Clocotind de lavă,
Melodia- de durere,
De triumf și slavă!

IUBIREA

O, vechi iubiri, eflorescența
Adine rămine ca-n țipar,
Sfințiri prin voi adolescența
Și-al vieții însoșit pătrar.

Ufat din clipele festive,
Presat de galbenele foi,
Un crin uscat pe porfălive,
Va înflori pururi în noi!

...Venise blonda cîntăreasă
Dintre omături de argint,
Din zările scaldate-n ceață,
Din țara magului Peer Gyn!

Era suavă ca o floare
Ce se răsfîrînge în fiord,
S-ar fi tot trupul-și soare,
De nu s-ar fi născut la nord.

A coborît indantelată
Din piela apigului frig,
Precum plutea Solweig odată
Spre melodiile lui Grieg.

Albă, cum poate fi doar visul
În țara veșnicii zăpezi,
A-ninerit străvechi Parisul
Cînd colinda largile-i străzi.

O străună a mai prins vioară
Adusă de pe jarm valah,
Sîrînd în ea și primăvară
Ceahlăului în neguri grav.

...Dar iar s-a cufundat în norduri,
Între nisori fără sîrîșit,
Solweig pornită spre fiorduri
Pe-un iceberg nedeslușit!

Și a rămas imaculată
Iubirea lor fără apus,
Precum zăpada nemăscată
Pe scandinavă păscuri, sus!

Iar toate ce n-au fost rostite,
Tot dorul nemăturat,
În armonii nestăvîluite
Noi, oamenii, le-am auzit...

...O, vechi iubiri, nscat e cîntul
Presat de note în volum,
Dar cîi de proaspăt e seninul
Ce ni-l evocă-al său parfum.

Chiar de-i jărăni aslăzi mina
Ce ieri l-a rupt ca să-l serbăm,
Umili noi sărăcim jărăna
Și urmele fi sărutăm!

INTILNIRE CU BACH

— Maestre Bach, spre slavă-ți spun: Bună dimineață!

Cu inima te caut, deparie, peste vreme,
În largă-ți veșnicie îngrop supăna-mi față
Violentă în tăcerea înaltelor poame!
Drept mă ridic spre tine, cum crec la noi stejari!

Cu ramurile toate lătime către cer,
Venit-am peste ape, pămînturi și frunzări
Pe orga la să-mi rezăm azi frumetea
Și așteptăm să ne sărăcim în stîngher!

Pe punțile de lebră superbe curcubeie
Se descompun în bezne și fulgere n-a stîng
Cînd noi arcam alături pe Căile Lăcăt
Și nu mai simțim arcamul de ceruri cînd l-a stîng.

Agoniizate astre, lumina vieșie,
Ca ceorcanii iubiri sub ochii șoșoși,
O pîlpîie aprigă crește, lucrări se lăbie
Derzându-și în umbra furtunii de stîng.

Spre fulminantele clipe curg clopotele grave,
Violență cu nîșe plături cu pîful de nisori,
Și demari, caldăre, plătuce gîngăre
Pe-nfîș ocean de violență, de amete și culori.

Iar omul lăpădîndu-și țelurica sa hîrtă
Își contemplă zborul suprem spre nou mînt,
Mărimăna și pur împărate marea lănt
Cu transparența zării și-albastrul înfînt.

Aceste vii simboluri, spre astre migrațoare
Le-am descîrnat în cîntu-și etera reanșior,
Și fascinat de seninul, de-odinea lui grandioz
Ți-am strîns apoloca în palma stromioz.

Ți-am umărit arcamul spre spații siderale
Nălfîndu-mă cu tine spre slăvi, maestre Bach,
Deși cîrîră unii că drumurile tale
Deplîn s-o să le urce vreoatăș vrea-n valah.

Mai chevețea că flința-mă de lîngă vechi cîmpoșii
Și perimitalv talai, din glodul levănțoi,
Nu va putea cuprînde cereșca la vîșoșie
Și zborul de serafîm din ceru-și cristalin.

Șopteau ei că venitul de lîngă vechi țambale,
Cu mina muzicală de crîște rebete
Nu va putea atînge acordurile tale,
Nu va putea opina să calce printre stele.

Mă-neumei și zălog în mîni țî pun vioară
Și isaim-a întregă în mîni țî pun zălog,
Voi spulbera curînd disprețul și ocara
Și vanitatea steapă și fîșna de herțag.

Solema mi-e jurămîntul și mără mi-e povara,
Mă dăruiesc cu totul, țî voi iubi vîșoșie,
Cum știu doar să iubescă la noi, jărăni, vara,
Întîiul nor în arșii ce le vestește plin!

Nicolae Tăutu

Camera în care locuiește scriitorul Mihail Costa. Este o fostă prăvălie cu rafturi, ajunsă apoi biroul unui sat popular, și care, după ultimele comasări de instituții, a fost declarată locuință. La ridicarea cortinei, în odăile arde doar lampa de birou, Mihail Costa, doarme cu capul pe masă. În scenă se mai află un personaj, despre care nu poți da ușor seama pe undeva intrad. Din mijlocul camerei, el se grăbește să meargă spre o ușă din stînga fund (care dă spre o magazie probabil) și s-o închidă. Apoi, cu pași ușori, se apropie de masa de lucru a scriitorului, stînge lampa de birou, închide și deschide capacul călîmării, caută cu subtilitate să trezească scriitorul. În cele din urmă reușește.

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

SCRITORUL: (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu? (Întrebuțind) Ce ești tu?

APROAPE DE BUCUREȘTI

Soarele azvîrte torente nesfîrșite de laud peste lanurile de țară...
— Să plec.
— Păi au trecut cele trei zile?
— Da, au trecut.
— Cînd ai venit?
— Alaltăieri.
— La prînz?
— Așa.
— Trei zile fac mîine la prînz... Să văd pe eidență. Dar de ce plec, nu-ți ajung banii?
— Mi-ajung, dar... mă duc acasă la țară — vine răspunsul cădat cu tot dinadinsul al flîndrului.
— ...Știu, dar vezi... nu se duce auzea, ci nimerize pe alt șantier, se-nțorec către mine secretarul, — și repetă și acolo exemplul lui rău. Dacă aș ști că pleacă și dus să fie, sau să fi rămas, ne mai munceam cu el și-l cuprîndeam în plămînda sănătoșoaia a celorlalți.
— La Ghinion, — amînteghe Agachi.
— Iar s-a certat, — interveni Popa Ion. E cu gara mare, zurbagiu, dar cînd pune mina pe lopata lucrăză.
— Ați avut... ghinion cu el, lăcere să dau eu o explicație.
— Nu putem spune. E sef de echipă. Nu-i numai bun de gură, cum ai auzit, ci și de treabă. Mai mult se necăjește băieții cu el, că e gata de harță. De-acolo l-au și pus pe-oareca de Ghinion, în loc de Nicolae Ion, cum îl cheamă. Așa îl s-a părut lor că se aude mai bine numele lui. Sau dăstua; îl spune Ali Baba. Și el bălat bun, șăgalnic, arată secretarul pe un flîndr mai plînuș care, după ce a intrat și a văzut că discutăm, s-a dus spre pod, aruncînd o privire steagului de mătase roșu ce sta împărțit acolo. Ali Baba îl desface și-l admiră, lăstănd să se vadă inscripția: „Uniunea Tineretului Muncitor, Comitetul Organizației București, Brigada Frîntăză. Sanitarul Tineretului „Zorile-Iilava”.”
— Ce zici, îl lei? îl provoacă Popa Ion.
— Trebuie să-l lău, spune sigur de sine Ali Baba.
Secretarul îl privește lung, interrogativ. Se pare că scootește ceva în gînd. „Să vedem.”
O umbră de supărare întinze pentru o clipă privirea lui Ali Baba. Se mai întorec odată spre steag și dă să iasă. Dar cum așa, fără să spună ceva?
— Îl lău țoarășe secretar. Uite, o să te lău de-aci, face el un semn cu mîchea palmel pe braț, ceea mai în sus de încheietura pumnului. Un stă brațe volnice, cu pielea prăjită de soare, spune nimic, și își trece numai boneta dintr-o mîină în cealaltă. S-a oprit la clișia pași de masa secretarului. Privirea acestuia îl lăstrîntă: „Ce vrei?”
— Să plec.
— Păi au trecut cele trei zile?
— Da, au trecut.
— Cînd ai venit?
— Alaltăieri.
— La prînz?
— Așa.
— Trei zile fac mîine la prînz... Să văd pe eidență. Dar de ce plec, nu-ți ajung banii?
— Mi-ajung, dar... mă duc acasă la țară — vine răspunsul cădat cu tot dinadinsul al flîndrului.
— ...Știu, dar vezi... nu se duce auzea, ci nimerize pe alt șantier, se-nțorec către mine secretarul, — și repetă și acolo exemplul lui rău. Dacă aș ști că pleacă și dus să fie, sau să fi rămas, ne mai munceam cu el și-l cuprîndeam în plămînda sănătoșoaia a celorlalți.
— La Ghinion, — amînteghe Agachi.
— Iar s-a certat, — interveni Popa Ion. E cu gara mare, zurbagiu, dar cînd pune mina pe lopata lucrăză.
— Ați avut... ghinion cu el, lăcere să dau eu o explicație.
— Nu putem spune. E sef de echipă. Nu-i numai bun de gură, cum ai auzit, ci și de treabă. Mai mult se necăjește băieții cu el, că e gata de harță. De-acolo l-au și pus pe-oareca de Ghinion, în loc de Nicolae Ion, cum îl cheamă. Așa îl s-a părut lor că se aude mai bine numele lui. Sau dăstua; îl spune Ali Baba. Și el bălat bun, șăgalnic, arată secretarul pe un flîndr mai plînuș care, după ce a intrat și a văzut că discutăm, s-a dus spre pod, aruncînd o privire steagului de mătase roșu ce sta împărțit acolo. Ali Baba îl desface și-l admiră, lăstănd să se vadă inscripția: „Uniunea Tineretului Muncitor, Comitetul Organizației București, Brigada Frîntăză. Sanitarul Tineretului „Zorile-Iilava”.”
— Ce zici, îl lei? îl provoacă Popa Ion.
— Trebuie să-l lău, spune sigur de sine Ali Baba.
Secretarul îl privește lung, interrogativ. Se pare că scootește ceva în gînd. „Să vedem.”
O umbră de supărare întinze pentru o clipă privirea lui Ali Baba. Se mai întorec odată spre steag și dă să iasă. Dar cum așa, fără să spună ceva?
— Îl lău țoarășe secretar. Uite, o să te lău de-aci, face el un semn cu mîchea palmel pe braț, ceea mai în sus de încheietura pumnului. Un stă brațe volnice, cu pielea prăjită de soare,

dar luminată de lăbișele blonde care le acoperă...
Cărlie sînt pentru mulți dintre ei, prietenii lîngă care vin seara să caute exemple, orăi pe mărșă zăronă orăi să fie și ei.
— Ne lipsește volumul III din „Deportele de Moscova”, îmi spune Eugen Vasilescu, cu evident necaz. Nu se găsește. Am citit primele două volume și-l cer pe al treilea.
Cartea lui Ajaeo l-a însușit. Cer și alte cărți. Și acest lucru, acel al muncii culturale, îl aveau de disocul cei trei aștazi.
— Vin pe-aci zărlit, șau de vorbă, brag cu oada ochiului să găsească „ceva lipsuri”, îmi mărturisește Windmurer Elena care era de serviciu. — Se duc și scriu articolul. Apare și ne face plăcere. Dar ne-ar putea da și o mîină de ajutor la munca culturală. O sezoarează aici pe șantier, organizată de o redacție, ar fi primită cu bucurie. Sau, bibliotecă noastră. Vin muncitorii de la lătreptăre, pionieri și dăruiesc brigadierilor cărți. Ei, dacă ar veni și cite un scriitor să ne dea cartea lui, personal, să ne citească din ea.
Și merită acești tineri să se facă pentru ei așa ceva. Pentru constructorii Combinatului de cauciu de lîngă București, unul din cele mai mari din Europa. Atelierul mecanic a intrat în funcțiune de aproape două luni. De cîteva zile a intrat în rodaj una din cele mai mari secții. În jur, pe o suprafață de 40 hectare, se ridică celelalte corpuri. Se fac șosele. Zece-doisprezece kilometri de șosea. Brigada utemistului Nișescu Ion și-a dublat norma. Echipa lui Paznic Constantin a săpat și ea de două ori mai mult.
Enache Gheorghe, student în anul III al Facultății de științe juridice, a venit pe șantier la chemarea U.T.M.-ului. Tale drum cablurilor telefonice. Surtide din toată țigara și ochii îl lucesc. Îl întînd mîna. El întorec palmele în sus și arată întîrîturile lădate de unalță. Mîna studentului e o mîna de constructor, puternică, bădăntă. Mușchii zăconesc sub pielea pînălată gel, a brațelor. Două norme pe zi nu se doblădece ușor.
Cu el au venit și studenții Bunculescu Valeriu, Ciucea Gheorghe, Flăcă Nicolae. Cot la cot cu tinerii veniți din uzine, de pe alte șantiere, ca Rada Ion, Tipa Nicolae, Soudău Ion, Penco Constantin. Cu lăpeși și îrnăcoape, cu brațe utemiste, asudați, cu înimile fierbinți, ei înalță jără preget, trecînd vîltoșele peste norme, aproape de București, Combinatul de cauciu.

SCRITORUL: (fără convingere) Da, sint mulțumit...
X: Se zice totuși că nu dormi aici, că vii doar să lucrezi...
SCRITORUL: Sint prea mulți șobolani!
X: (glumind) Și nu ți-e teamă că-ți vor roade manuscrisele? (schimbînd tonul) Spune drept, dacă aș fi fost cu adevărat un hoț... aș fi avut ce fura?
SCRITORUL: Cel mult niște hirtii...
X: (interesat) Serios? Și unde le ții?
SCRITORUL: A... nu sint prea multe și sînt fără importanță... De altfel nu le la nimem. Cu toate că mi s-a întîmpat odată... dar e o poveste mai veche!
X: Rău faci că nu le aduci, că nu le-ngrăjești că întrec să le publice. Sertarul e un dușman periculos!
SCRITORUL: De ce-ai venit?... (se întreprinde) Iarță-mă nu pot suferi pedanteria... și vîntul mă face sincer, brutal cum spui... Dar la drept vorbind, într-adevăr, de ce-ai venit? Nu ca să mă-ntrebești cîți ani am și nici ca să-mi vezi locuința... Mă-ar place să fii aici fiindcă n-ai somn... Întreacă-mă să găsești liniște, poate din pricina articolului meu... Răspundeai în redacție de publicarea lui... vorbeam în el de cînte, de profanitate, de adevărul vieții... la ora asta, revista se trage în tipografie, fără să-ți ești singurul meu cititor... și nu te-ai mai putut săpîni...
X: Nu ți se pare? Nu de asta am venit!
SCRITORUL: (dă din umeri) Se-nțelege!
X: (trist) Cum să încep... (schimbînd tonul) Așa vrea să te întreb... aîm-team nevoia asta de mult... Nu ți par cunoscut?
SCRITORUL: Nu pricep...
X: Vreau să spun... N-ai senzația că mă cunoști de foarte multă vreme?
SCRITORUL: Dinainte de a te

poate flămînd... Ce-a putut face cu un maldăr de hirtii... Dar scrie unde-ai că adevăratul hoț nu e cel care fură, ci acela care știe să nu piardă nici una din roadele furtului lui...
SCRITORUL: Presupun că te întreb... că îmi spuni... aș fi putut scrie și în local lui... aș fi putut scrie și în... cărți ca „Marele adevăr” de pildă... cunosc doar la fel de bine oamenii, locurile. Ei da, e adevărat. Crap de invidie, plinesc... Dacă vrei să știi, ciuda asta mi-a învenit-o zilele, m-a făcut să nu pot să scriu în ultimii ani... Ți-am vorbit de manuscrisele pe care le-ar putea roade șobolani... Ei bine e-o minciună, n-am nici un fel de hirtii...
X: (ingrozit) Ce spui?
SCRITORUL: N-am nimic.
X: Nu se poate!... Sint sigur că minti...
SCRITORUL: N-ai dect să crezi ce vrei, însă pe mine, îmi-am spus, că pahar mai mult, mă face sincer...
X: (prăbușit) Dar e îngrozitor! Nu pot să-mi închipui așa ceva... Și poezie în proză?
SCRITORUL: Ce poezie?
X: Cele de dragoste... Le-ai publicat doar săptămîna trecută...
SCRITORUL: A... acelea... Sint mai vechi... Dar e ce-am scris mai bun în vremea din urmă... (gînditor)... da, poezie...
X: Și ce credeam că ele sint a dovadă că între timp ai scris... E-o catastrofă!
SCRITORUL: Ce te privește?
X: Ce mă privește? Bine dar... dîrăc... e-n joc soarta mea, cariera mea... mai mult... dragostea mea... (îl apucă brusc) În brațe! Ascultă-mă, trebuie să mă ajuți, nu poți să mă lași... nu poți, înțelege!
SCRITORUL: (descumpănit) Liniștește-te... liniștește-te... Am să te ajut dacă mi stă în puteri... e și firește liniștește-te...
X: (se prăbușește pe-un scaun) Trebuie să-ți dai seama, că dacă eu, cu poziția mea, am venit pînă aici... situația e disperată...
SCRITORUL: Vorbește mai lămurit...
X: Da... altfel... Nu mai pot să rezist! Scriitorul... Fiindcă pe deasupra s-a pus gîndul că s-a deslîșit că nici ceea ce am publicat pînă acum nu rezistă... Dar mai înțeleg... Ascultă-mă... cînd te-ai trezit și-am spus că sint un hoț, un spîrgător... Cum te-ai purta cu un astfel de om?
SCRITORUL: Depinde ce-ar fi-ta...
X: Un lucru de-al tău...
SCRITORUL: Atunci nu mă știi... dar te-ai purtat rău... N-am nimic de valoare...
X: Dar dacă ți-ar lua ceva scump, la care ții...
SCRITORUL: (Ceva scump? Ce-ar putea fi?) Ceva la care ții (într-un pînduș) O singură căță...
X: (continuu) Cîteva țigări... țigări manuscrisele sînt într-o valiză...
SCRITORUL: Da... Muncisem șapte, sau opt ani... și pe vremea a-aceia scriam mult... (se întorec brusc) Dar... de unde știi că erau într-o valiză...
X: (descumpănit) Ce spui?...
SCRITORUL: Îmi amintesc limpede cuvintele mele. Și n-am pomenit adineauri despre valiză... (îl prinde de piept).
X: Lasă-mă... dă-mi drumul...
SCRITORUL: Răspunde-mi... de unde cunoști locul în care puresem hirtii?...
X: Dar nici nu pot vorbi... Mă sufocă...
SCRITORUL: (îl lasă... Tulburat) Iarță-mă... sint într-adevăr nebun cum se zice... dăc după atîția ani... Amîntirea m-a mai scos din sărite... N-ai de unde să știi, dar... Cîteva în ziua în care veniam din provincie... O greșală probabil, o greșală stupidă, pe care-a bleșemat-o hoțul însuși...
X: Ba știu!... (Scriitorul rămîne înmărmurit) Ascultă-mă... Și te rog să te stăpînești pînă sfîrșesc. Mă-erice de izbucnirile dumitale... dar totuși trebuie să-ți spun... Ți-amînteghe! În compartimentul în care plecaseși pentru lăteaduna din țigăru natal... (ceția) o clipă, apoi continuă) Erați doi... dumneata, cu o valiză înfășată de manuscrise și un alt tînar, mai sîrac în aparență, pentru că nu avea în afara sacului cu iluzii și a dorinței de a cuceri cu orice preț capitala, nici un alt ba-

gaj. (zîmbeste o clipă amar și ironic amintiri) Dealtfel călătorea clandestin... Îți amînteghe!
SCRITORUL: Parcă... (îl privește intens).
X: Tînarul a încercat să intre cu dumneata în vorbă... (cu răutate) dar erai ca și acum... antipatic, brutal și închis... Pe urmă s-au așezat între voi tot felul de oameni. Vorbeau despre secetă, despre prețul făinii și-al dublei de mîlai. La Fețești aș schimbă cu toții trenul...
SCRITORUL: (încordat) Nu cu toții... el nu mai era...
X: (tace).
SCRITORUL: Tu... fugiseși mizerabile! (izbucnește deodată într-un bobot nestăpînit).
X: (în cuimea mirării) Rizii?
SCRITORUL: Tînarule, mizerabile... unde-mi sint manuscrisele?... (ride și mai puternic) Un scriitor vestit, despre care însuși băteful maestrul a avut cuvinte de laudă... e de fapt un jalnic hoț de trenuri... Și poate te pricepi și la atele, poate și la măsluiri... (se oprește deodată, apoi continuă mai rău) măsluiri de bancnote... sau de altceva, mai de soi... (se privec în ochi) Cărlie tale!... Mă întrebai dacă nu au ceva care-mi pare cunoscut... nu te referai desigur la sunetul lor de monedă falsă... ci la faptul... că ceva din ele îmi aparține... sau poate chiar foarte mult... pentru că și eu am cunoscut oamenii tăi, locurile pe care le descrii... am vorbit despre ele în cărțile mele... În acele hirtii vechi... (amîndol sint acum față-n față, înfruntîndu-se)... da, da... acum văd limpede... acum înțeleg totul... ai fost un om deștept... Mă închin în fața deșteptăciunii tale... dar de ce-mi spui astăzi, toate astea, în ce scop?
X: (din străfundul inimii) Dă-mi manuscrisele tale noi... dă-mi-le!
SCRITORUL: (bătîndu-și joc de el însuși) Și eu credeam că hoțul o fi rămas dezamăgit... Cine știe ce nenorocit, îmi ziceam —

experiență, așa putea să spun că am renunțat la scris... așa putea să încerc să fac carieră de înalt funcționar cultural. Aș putea trăi o bună bucată de vreme din gloria mea vechi... Dar meseria asta, acum, mă pasionează, mi-a devenit indispensabilă, iar gloria mea a prins s-o deștame o seamă de critici, care vorbesc despre falsificări... În jurul meu au crescut în timpul ăsta scriitorii... și cărți, cărți mari, adevărate... (întunecat) Se zice că ale mele nu se mai vind...
SCRITORUL: Nu s-au vîndut niciodată...
X: Și pe deasupra tuturor frămîntărilor mi-e gîndul la ea... ea care crede-n mine, ea care scootește că mă ajută... ea care e îngrijorată... ea care mă va părăsi...
SCRITORUL: (încercînd) Lasă-le! Ceară fi să strîng în gura mare... Autorul „Marelui adevăr”, nu e dect un mistificator!...
X: N-ai s-o faci...
SCRITORUL: Se-nțelege! Și-apoi cine m-ar crede în clipa asta... n-am nici o dovadă... dar o să mă creadă cîndva... peste ani... Fiindcă am să scriu înțelegeri... e rîndul meu... Poezele-n proză au plăcut, spui? Am primit de curînd o scrisoare de la un cîltor care își amînteghe chiar de primele mele schițe, chiar de cele mai vechi publicate-n provincie... Și peste ani... cînd cel ce mă vor fi cîltit vor ști că în slovele mele sălășluiește adevărul...
X: Peste ani, poți să spui orice, nu-mi pasă. Fie ce-o fi... Eu am nevoie de ajutor acum... dă-mi manuscrisele...
SCRITORUL: Acum... acum, ce-î drept nu-ți pot face vreo rău... Dar pot... să-ți arăt așa...
X: Oțtea pagini... Ne putem înțelege... Colaborăm de-acum încolo... Ți-aș crea cu totul alte condiții...
SCRITORUL: Tot ce-ai lău at trebui de drept să-mi aparțină... Pînă și dragostea... Pleacă!
X: Cîteva pagini numai.
SCRITORUL: (încorabul) Ieși.
X: (repede) Am făcut nenumerate încercări... Am vrut să scriu ceva eu însuși... dar despre ce? Mîne capul gol. Am căutat să împrumut de la alții fraze, să fur idei... Degeaba... Cu scriutul tău însă mă potriveșc... Nu știu cum, dar îmi dă aripă... Am cîteodată în fața manuscriselor tale o impresie ciudată... Mi se pare că sint într-adevăr ale mele... că acolo, în tren, înainte de a ajunge la Fețești, nu era dect un singur om... și print-o stranie deubulare ne-am despărțit și am apucat pe căi diferite...
SCRITORUL: Pleacă!
X: Bagă de seamă, sint în stare de orice...
SCRITORUL: Un om ca tine nu se sinucește, pleacă...
X: Te-aș putea omorî ca să-ți umbliu-n sertare...
SCRITORUL: Pleacă! (Cei doi se înfruntă. În cele din urmă X. cedează. Viră capul între umeri, își ia pîlăria de pe masă... Pare acum foarte bătrîn) Încă o vorbă! (X. se oprește fără să se întorec) Așa vrea să te întreb... care e chipul tău adevărat...?
X: Chipul meu?
SCRITORUL: (nesigur) Ți-ai măsluit viața... ți-ai măsluit cărlie... Poate e-o nebunie, dar noaptea asta întregă, are parcă în ea un dram de smînteală. Ei bine, să jură... că pînă și fața ți-măsluită... că barba ți-e falsă...
X: Vreau să plec!
SCRITORUL: O clipă... Încă o clipă... Nu te las! Ascultă-mă, acum îmi dau seama... În fața ta mi-e ceva cunoscut... Nu numai din tren... ci de foarte... foarte multă vreme. Arată-te, cine ești!
X: Dă-mi drumul!
SCRITORUL: Ba mai stai... Vreau să-ți știu chipul, mai bine dect iubita. Vreau să te demasc!
X: Lasă-mă...
SCRITORUL: Vreau să te văd (fi smulge barba. Se oprește brusc. Se dă îndărăt, înspăimîntat). Dumnezeul! Sint eu!... M-am furat pe mine însuși... (X. a țesit pe furis).

Mioara Gremene

DRAGOSTE

Mulț mi-ș dragi acele săptămîni,
Cînd se dogoresc în lanuri spice
Și cînd ceru-albastru din fîntini,
Fete vin, cu ciuturi să-l ridice —
Și iubesc livezile cînd știu
Cît de-mbelsugat le-o fi culesul,
Serpuirea Someșului viu
Ce-mi dezmiardă muntele și șesul —
Casa noastră unde-nița oară
Mîna mamei mi-a-nflorit pe frunte,
Primul cînt al tăii din vioară,
Primul răsărit de soare-n munte —
Fata spr

INTRE PASIUNE SI LUCIDITATE Problemele tipizării artistice

De eteaz luna, Radu Popescu a luat pe seama sa cronica literara permanenta, reinviind si impunind din nou acest rubrică la "Contemporanul", tocmai în momentul când amenința să se piardă nu numai ideea, dar și amintirea prestigioasă pe care l-a dobândit cu clișia și în urmă, sub semnătura lui Ovid S. Cromașnicu.

Recentul cronicar desăfoară o activitate febrilă, urmărește și reflectă asiduu actualitatea literară; în principiu vorbind, întreprinde o operațiune în toate punctele de vedere interesantă, instructivă și inteligentă. După câteva cronici dramatice care au încheiat un soi de preludiv, accentul căzând și acolo pe interpretarea textului, deci tot analiză literară în esență — l-am văzut scriind despre versuri ca și despre romane (cu preferință specială pentru poezie), despre tineri ca și despre mamești, căutând grăunțele prețioase, semnele personalității reale, talentul, inspirația autentică, într-un mod care dovedește că el însuși le are. Repertoriul său critic are pe lângă o bogăție de substanță constituind, oricât s-ar spune, un capital reprezentativ. De aceea pare curiosă situația acestui critic care izbuște să concentreze asupra sa numai săgețici strecurate ca săpătorii în materiale care altă destinație ori rezerva în exclusivitate, spirituale sau numai raționaloase, mergând de la amandarea unor inadvertențe și "jicnele critice" ca să zicem, până la resingnarea vehementă, definitivă, care n-a înfriză să vie din partea usului altor scriitori supuși exageratei pasiunii parolilor la punct a fost atât de activ în acest caz încât a pus în serioasă inferioritate aprecierea lucidă a prezenței critice-lui. Presupunând că s-ar pierde într-o bună zi toate cronicile lui Radu Popescu, existența lor ar putea fi totuși restabilită, aproape fără omite-rea vreuniei, grație eforturilor promote prin care s-au susținut și păstrat. Dar, lăsând gluma doară, altă neozărită, îndreptându-se numai în amănuntele lor, riscă să întunece perspectiva asupra unei activități cel puțin bine intenționată, amenință, privite în bloc, prin exclusivitatea lor să deformeze un adevar, să răpească o bucurie și poate să dezamăgească un spirit constructiv.

Că spiritul acesta există în tot ceea ce scrie Radu Popescu, s-ar părea axiomatic. El adușese să promoveze valorile, să le impună, își căuta argumente cu atât înfocare cu cât alunecă înjurăturile pe elogiul gratuit, încurcând proporțiile adeseori cu intenția onorabilă de a nu produce șicană mărunte, de a nu evidenția tocmai balastul în dauna filonului prețios. Pھر curious pentru a se simțea cu rețetele dogmatice, prea sensibile pentru a fi rigid, de o mobilitate incertă, totuși, nu strănuie de plăcerea paradoxului, și de o inteligență remarcabilă, care-l dă dreptul să înfrunte judecățile consacrate și să le rețină, în același timp nu suficient de susținute pentru a evita toate încălcările, oriunde până la nordera măsurii, păstrându-se ostentativ într-o tăcere, grăitoare prin ea însăși, față de rezervele ce i s-au adus — acesta este Radu Popescu.

În mod cum înțelege să practice acțiune critică, dincolo de acele tentații lanteziste datorite probabil redacției în pripă (lucru subînțeles din gl-țivă și erupția stilistică), trebuie remarcată însă rapiditatea și elocvența cu care pătrunde în universul unor scriitori. Cine a căut sinteza despre Dostoievski a avut senzația că străbate dintr-o dată creația marelui romancier, urmărind cum se demonstrează caracterul citadin al acestei creații prin consemnarea ca-leidoscopică a decorului specific și a tipurilor care-l populează: "Imen-si și leproase case de raport, apar-tamente umede și întunecate, man-sarde sau subsoluri sordide, curți aser-vate, pline de țăituri, ganguri, hri-be, sădri alunecoase, ulițe și fun-dături oribile. Oamenii care se nasc trăiesc și mor în aceste zone întune-cate ale orașului, sint lăzi, stră-nu de frumosi sau monstruoși, jer-pelii cu demnitate sau cu candore, vorbăreți unii, tăcuți alții, dar toți interiorizați și chiar misterioși, cu profesioni umile sau fără nici un fel de profesione, jilțisti sau cinici, vicioși și filozofi, ambicioși sau apos-tolici, așaji sau prostituate... Et au toți nostalgia și iluzia libertății, a demnității, a autonomiei și, dacă unii s-au născut pe naștele, prin hazardul unei loturii, ca mai mulți sint condamnați pentru feldana la o neliniște sterită și la agiție insuportabilă de muște care se iz-beesc de geamuri". Criticul se pă-trunde până la beție de lumea scri-torului, și ce este mai prețios, ex-primăre elogiului suveran nu duce la neglijarea lucrurilor net rofegate, permittându-și să reconstituieșcă un-lar pe acel Dostoievski complicat, contradictoriu, însă genial toldeanu.

"Varietatea profurilor în poezia noastră", studiu intimist numai cu re-prosaur, la "Steaua", conține totuși pentru fiecare dintre poezii abordăți o apreciere care denotă familiariz-țare intimă cu opera respectivă și în-țelegere adecvată. Fără a avea aerul că epuizează, criticul se descăruă de destulă abilitate între altele temer-amente și viziuni poetice originale, reușind să releve măcar o particu-laritate, în funcție de care ne putem face o părere convenabilă despre di-versitatea timbrurilor și forțelor poetice existente. Analiza la Baconsky, bunăoară, nu este completă — nici una nu pretinde așa ceva! — dar are darul sugestiei relevante, cnd ob-servă că poezii aulean "serio și po-zie laborioasă lentă, gravă a o az-țare de mare a cărei viteză, ascunsă în lărgime și adâncime, se simte numai când pătrunzi în suptul imaginei, se va putea prezenta în critică! Dar cri-ticul își întemeiază imaginea imed-iată, justificându-o cu argumente spe-cifice. Baconsky este, în generalitate mai nou, poetul cel mai sensibil la clișii, coas, la scurgerea anilor, se-coloș și a milenilor, și a timpului în sine, absolut. Totul, la el, este o funcție a marii legi a vieții, totul declanșează dinamica majestuoasă a timpului, și din această cauză po-zia lui e o neliniște comparativă". Se discută despre trei poete — Ma-ria Banuș, Nina Cassian, Veronica Porumbacu — și maleabilitatea cu care sint fixate diferențele proxime vine să convingă despre calitățile indiscutabile ale criticului.

Criticul există și trăiește prin pu-țerea intuiției și judecata adevărată. În discutarea unor opere, Radu Popescu a dat judecăți despre autorul lor atât de pregnante încât vi-tioarele analize ale cititorului scriitor nu vor mai putea ignora ceea ce a spus "din jugă" actualul cronicar al "Contemporanului". Ne-am amuțat nu fără teme de echilibrată mon-tărie pentru a defini caracterul "cro-nicărului" al prozei lui Petru Dumitriu, dar am uitat să semnalăm totu-și inițiativa revelatoare cu care criticul vorbește, de pildă, despre pu-țurile feminine surprinse în esența lor fără echioc, printr-un inspirat apel la corespondențele plastice, gra-țiale căruia căpătăm viu, direct, su-gestia textului: "Davidă în crbu-ne, Elena Vorvoianu în pastă gro-buș rubensiană, Doamna Dumitriu în pastel oarecum șters, Isabela Giur-gea în acurată lîmpede, cu portret pe fond alb". La fel, cronica la vo-luntă lui Geo Bogza "Scrieri în proză" a dat prilej unor spirite vioaie, motivate de un scilicet abuz comparativist — însă am fi în Pa-pescu și emoția fragilă, nelindema-nată dacă n-am reține citeva ob-servații, menite să tulbure pe cunos-torii opere lui Bogza. S-au scris studii ample și serioș susținute în-țelegătoare și scrupuloase, și atât că. În ce privește atitudinea lui Bogza înaintea naturii, Radu Popescu ne arată că mai este posibil încă să meditam.

Dacă poți să nu fi de acord cu ceea ce susține acest critic, dacă ești liber să-i negi suptul, să-i pui la îndoială profunzimea, serivindu-te de unele accidente ale argumentației în mare măsură întemeiate pe intuiție, nu poți în schimb să-l condamni pa-sivitatea de cea mai adevărată critică, emoția cu care trăiește acțiune critică, și în care se străduie fierbințea lecturii. Radu Popescu a publicat tot în "Contemporanul" (din 13 apr. 1956) un portret al regretatului li-terar Voronica (a apărut semnat nu-mai cu inițiale, dar puteau și ace-slea să lipsescă foarte bine, fiindcă identitatea autorului se găsește de la o poezie) care ar merita să fie transcris integral pentru sensibili-tatea evocării și priceperii de a fixa în propoziții, în frază, fie și numai o clipă de pioasă auzere aminte.

Într-o nouă tălmăcire românească... DIMITRIE CANTEMIR într-o nouă tălmăcire românească... Noua versiune a celebrei lucrări a domnitorului moldovean va sîrni desigur bucurie în rîndurile cititorilor. Cea din urmă tălmăcire românească în ramura disciplinei geografice dezbătută de cititorii moderni, pe lângă patriotismul și mișcătoarea preocupare a lui Cantemir de a-și face cunoscută țara, dragostea lui pentru adevăr, care făcuse din atât de aculele nolări despre mizeria țăranilor, despre povara jugului străin, și pe lângă o bogăție de informații unice, adevărate și complete, conservate la Moscova (Pa-pia Ilarian și Hodosiu 1872, G. G. Pasou 1923, Gh. Adamescu 1974), o ceașta este ultima încercare de a pune la îndemina cititorilor de limbă românească Holariu. Scrierile, sau Descrierea Moldovei.

Numerose sînt problemele care se ridică în calea unui traducător, și mai numeroase sînt ele atunci cînd textul tradus este unul vechi. Aici, bunămi gust, depășim cunoașterea tălmăcirii și adevărului probleme pe care nu se pare că le ridică. Cîteva lămuriri ni se par necesare și în urma apariției, în ultimul nu-măr al revistei clijene "Steaua", a unei nimiticorice critice semnate D. Florea-Rariște și intitulată "O redi-tare neștiințifică a operei lui D. Can-temir".

Tov. D. Florea-Rariște aduce un puternic caz în favoarea traducerii lui că "arbitrară" limba actuală și că "manifestă predele pentru cu-vinte și expresii ca: temeriuri (= ar-gumente — paranteze lui D. F. R.) drept aceea, fără zăbăvă, scoțind (=părere), născociri, etc.". Confesiv traducerii dreptul de a-și apropia textul de stilul lui Cantemir, "cu-noscând din operele sale scrise în limba română", el amintește că: "D. Can-temir scriind această operă într-o limbă cu largă posibilitate de ex-primare literară și științifică, limba-lă, trece peste impedimentele în-terne limbii romine a epocii." Așdă și noi admirație pentru limba latină chiar a veacurilor mai firzi, — deși un cloșicși o numesc, disprețuitor, "latinească de buclărie" — ni se pare că nu trebuie să pogramim pînă într-aita nici "posibilitățile de ex-primare literară" ale unei limbi în care au scris un Naeș și un Dosoftei — care, oricît, poartă și ei hrai de scriitori și în care s-au fărâșit minunatele romane populare Alăxi-drin și Esopia.

Dar să vedem cum stau lucrurile cu Dimitrie Cantemir anume și cu Descrierea Moldovei. După cum se știe, Cantemir n-a reușit să-și înfăptuiască intenția de a-și aduce țara în românește. De asemene este cunoscut că după se-ria de peregrinări la Paris și Peters-burg, ea a ajuns în mîinile unui pu-blicist din Berlin care o și face să apără în traducere germană, la 1769.

De aci încolo nici o știre nu ne mai îndrumă pe urma prețioșilor reliefe. Așa se face că, pe lângă lipsa unei traduceri cu valoarea de original, o înșuș autorului, literatura noastră se odăz pășărită de izvoadul origi-nalului.

În nota ce o găsim în fruntea tra-ducerii, redactorii ei arată că nu au drept bază textul german al lui Bă-schep, care l-au confruntat, în pa-sajele obscure, și cu versiunea latină. Pentru origine numai a rășoit manu-scrisele latinești 74—76, din fondul Cantemir, copiate în Rusia de mistru-lea Tocilescu și conservate în Biblio-teca Academiei R.P.R., mulțimea de greșeli și lacune datorită, desigur, nu numai copiștilor romini, li este în-dustătoare pentru a înțelege de ce traducerătorul de azi și a preferat unei versiuni latinești, așa zise originale, traducerea savantului german, efec-tuivă la vremea ei, după adevăratul original autograf.

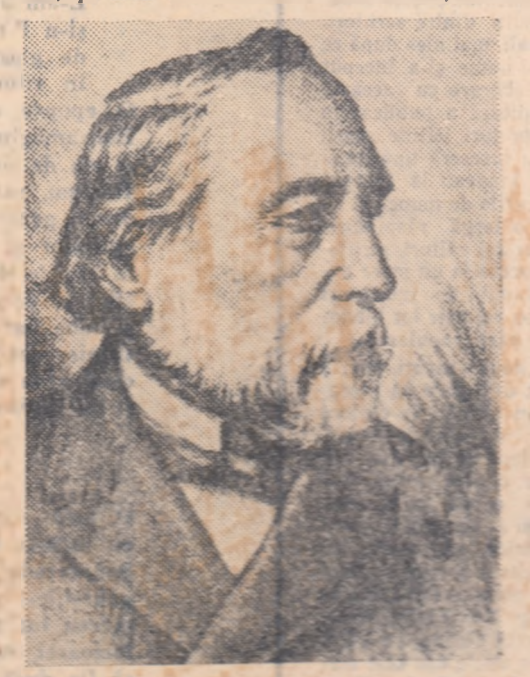

140 de ani de la nașterea lui Ion Ghica

Un partizan al realismului critic în literatură

Sint scriitorii a căror faimă s-a statornicit datorită unei singure cărți... Unul dintre aceștia este și Ion Ghica...

lorii egale cu acelea ale cetățenilor ocupați în economie și tot în opoziție cu ierarhia din cetatea platoniciană...

Beethoven va rămănea eternă. (Amintiri despre Grigore Alexandrescu)

Dar pentru a-și îndeplini importantul rol, scriitorii sînt obligați a cunoaște și a pune în lumină adevărul. Mie numai este terat să scriu - mărturisese Ghica - decît numai atunci cînd pot spune un adevăr...

aproapie de vehemența lui Caragiale. Energia cu care a protestat împotriva demagogiei politice-nismului și a presei ce o servea este larg cunoscută din paginile Scrierilor...

Regretăm lipsa de atenție arătată scriitorilor, Ion Ghica are meritul de a fi evocat cu căldură figura dătoră de viață contemporanilor săi...

Ion Roman

STILUL LUI ION GHICA

Prin preocupările lui literare, ca și prin stilul său, Ion Ghica face parte dintr-o familie de scriitori al cărei început îl găsim în lanche Văcărescu...

Tea pune mai mult pe ceea ce se aștepta el să fie „anexose de înghitit”...

Reviste

Prin preocupările lui literare, ca și prin stilul său, Ion Ghica face parte dintr-o familie de scriitori al cărei început îl găsim în lanche Văcărescu...

Si aș putea să spun că Ion Ghica este un mare partizan al realismului critic...

Material documentar

Ion Ghica are însă puncte de contact și cu scriitorii mai vechi și, lucru izbucnitor, cu unii mai aproape de noi...

„Intr-o dimineață eram ocupat cu secretariatul administrației în expedirea altor cereri, cînd mi se anunță un om care cerea să-mi vorbească...

George Enescu, Problema limbii literare, în: Anuarul de Istorie Literară și Filologie al Academiei R.P.R.

„Intr-o dimineață eram ocupat cu secretariatul administrației în expedirea altor cereri, cînd mi se anunță un om care cerea să-mi vorbească...

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

George Enescu, Problema limbii literare, în: Anuarul de Istorie Literară și Filologie al Academiei R.P.R.

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

George Enescu, Problema limbii literare, în: Anuarul de Istorie Literară și Filologie al Academiei R.P.R.

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

George Enescu, Problema limbii literare, în: Anuarul de Istorie Literară și Filologie al Academiei R.P.R.

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

George Enescu, Problema limbii literare, în: Anuarul de Istorie Literară și Filologie al Academiei R.P.R.

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

George Enescu, Problema limbii literare, în: Anuarul de Istorie Literară și Filologie al Academiei R.P.R.

Spiritul modern - o realitate estetică

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

DISCUȚII

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

Definirea unui fenomen estetic nu a fost niciodată ușoară și încălzită de sporesc...

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

„Auzi, să nu vrea să meargă la Stavri, unde merge nobletă mare, unde găsești societatea cea bună, pe toți tinerii la o modă! Lume chic, ma chere!

ANDRÉ VERDET

DE LA VERCORS PÎNA LA MEDITERANA

— Fragmente —

(FRAGMENTE DIN POEMUL CU ACELAȘI TITLU SCRIS CU PRILEJUL ÎMPĂLINIRII A ZECE ANI DE LA ELIBERAREA ORĂȘULUI NICE, 22 AUGUST 1944).

Vacanță-n miez de vară, în trupul meu lucrăm...

Sorb, leșez, leneviesc, nesățios, aroma; La dracu' deci refrenul zadarnicelor spuse...

Flori, pasări, scoici, vă fie făptura lăudată, Le'ască, ris și cîntec, a' zării mele vâmi...

De ce-n văzduhul dulce, neliniști cresc încerte? Ce-i strigățul acesta adus de un vînt molcôm?

Ce pacoste e asta, ce rău într-insă-nchide? E cineva poltrivnic la norme și canoane...

Vacanță pentru pace... pentru război asemeln... Vacanțe-n gura mare...

Din creștet pînă-n talpă și pînă-n virf de deget, Ziarele mă-nțărtă ca muștele... Cutremur...

Dar iarba noulății, pe orice timp, dă fir, S-avîntă-n sus, cuprînd tot orizontul nalt...

Da, pare fără rost, dar s-a-mpalinat adine În veștelele frunze și-n huma ăstui crîng...

Maroc. Mari tulburări. Poliție și trupă. Dreptatea-nsingerată zvirliță-i într-o hruță...

Dar șipoful din care mă plec a bea ce-ascunde? Ce prevăstire, — mierlă, tu, lacomă de ameuri...

Sînt, poale, vechi imagini ce mîntea le cunoaște: Tînci palizi prinși în joacă, tîncid în mină proaște...

Deci zece ani trecură ca dragostea și timpul! El macină cum, mare, nisipurile macin!

Hei! oameni din Provența... La cea țirzu de veghe Un greier vă mai cîntă, de dincolo de lupte?

Intînsa mare, marea v-a înșelat cumva, Că va veni o navă cu pinze să vă ia?

De viitor aproape, în zori sau către seară, Ah! vremea vieții bune cit mai curînd să vină...

În culmea fericirii uitarea-ntrăgă moară, Și fie-ne iubirea statornică-n lumină!

Hei! oameni din Provența... La cea țirzu de veghe Un greier vă mai cîntă, de dincolo de lupte?

E Anul cînd poporul, sub constelări de vară În inimă rechemă pentru a zecea oară...

Intînsa mare, marea v-a înșelat cumva, Că va veni o navă cu pinze să vă ia?

De viitor aproape, în zori sau către seară, Ah! vremea vieții bune cit mai curînd să vină...

În culmea fericirii uitarea-ntrăgă moară, Și fie-ne iubirea statornică-n lumină!

Hei! oameni din Provența... La cea țirzu de veghe Un greier vă mai cîntă, de dincolo de lupte?

E Anul cînd poporul, sub constelări de vară În inimă rechemă pentru a zecea oară...

Intînsa mare, marea v-a înșelat cumva, Că va veni o navă cu pinze să vă ia?

De viitor aproape, în zori sau către seară, Ah! vremea vieții bune cit mai curînd să vină...

În culmea fericirii uitarea-ntrăgă moară, Și fie-ne iubirea statornică-n lumină!

Hei! oameni din Provența... La cea țirzu de veghe Un greier vă mai cîntă, de dincolo de lupte?

E Anul cînd poporul, sub constelări de vară În inimă rechemă pentru a zecea oară...

Intînsa mare, marea v-a înșelat cumva, Că va veni o navă cu pinze să vă ia?

Literatura suedeză din zilele noastre

În România, ca și în multe alte țări, literatura suedeză e cunoscută...

Cărțile și dramaturgia noastră, de trei decenii încoace, nu seamănă nici cu romanele...

După cel de al doilea război mondial, în decursul anilor în care s-au petrecut schimbări...

După primul război mondial, sau după ceea ce se cheamă „democratizarea” vieții noastre...

Apogeul ei ca înflorire și vigoare a fost reprezentat de o falangă de scriitori cu puteri reale...

Evident că s-au găsit poezi, chiar și în anii noștri...

vreime această linie de orientare. Vom numi aici numai pe câțiva: poezii Rağnar Jändel...

Poezia burgheză, urmînd scopuri „estetice” sau distractiva, a fost în același timp...

Nuvela artistică și poezia lirică au fost într-o măsură...

Avut astfel o arză pentru artă, în loc de artă pentru popor...

Henry Peter Matthiis

HASSIB KAYALI „TRĂIASCĂ POPORUL IRANULUI!”

O, țară a lui Zarathustra, a crinului, a lui Hafiz și-a cîntecului împede, Anaisabur *)...

O, țară a mărețului vizir, ce înalță buclă pe fruntea-i luminoasă...

Dacă genule, genule plăpînde, vestitoare ale dimineții încep a se desface...

Și-n țara lui Hafiz și-a crinului, pe-nsele cîmpii din Orient...

Pe cea din urmă treaptă-a joișiei înconjurat de sclavi, se scoală generalul în prag...

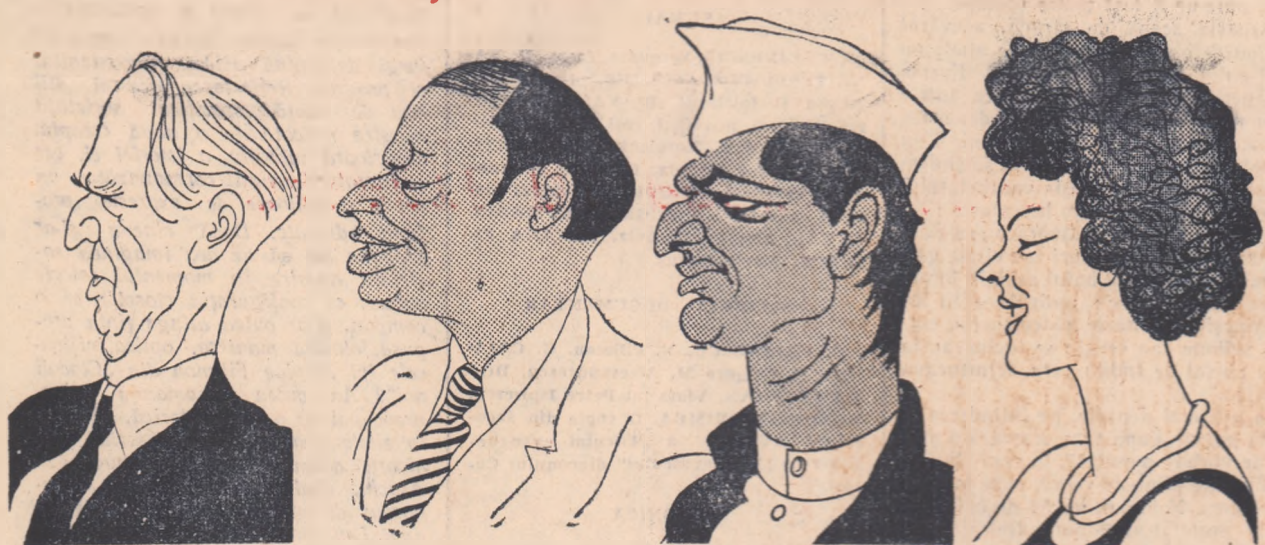
Dar noi, noi spunem: NOI am cîștigat! Singele glorioșilor n-a curs fără de războare...

„Jos tiranii!” Viața continuă să fie o gură caldă, plină de iubire...

„Trăiască poporul Iranului!” — un tunel ajunge, sfîșind tenebrele, pînă la noi, desfide neantul...

*) Anaisabur — localitate de care e legat numele popoului poet iranian Omar Khayyam.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

PEADOR O'DONNELL scriitor (Irlanda), ANIL ROY CHOUDHURY pictor, secretar al soc. de Arte Plastice din New-Delhi (India), A. K. GUPTA redactor-șef al ziarului „Hindusthan Standard” New-Delhi (India), MILENA WYSLOVA de la radio Brno (R. Cehoslovacă)

Profiluri internaționale

CORRADO ALVARO

A murit de curînd scriitorul italian Corrado Alvaro. S-a slîns una din cele mai sincere voci pe care le-a avut literatura italiană...

Născut în aprilie 1895 în San Luca în provincia Reggio Calabria, Alvaro a putut cunoaște terribila viață a sudului italian...

Există în viața și în opera lui Alvaro un principiu umanitar pe care l-a inspirat nobilul ideal al Risorgimentului italian...

cu lucrurile și cu sentimentele care s-au păstrat acolo în naturala lor simplitate...

Acastă orientare îi este caracteristică lui Alvaro și după eliberarea Italiei de regimul care o sufocase...

Toate acestea justifică afirmația făcută că în cadrul literaturii italiene contemporane opera lui Corrado Alvaro ocupă un loc de seamă...

Alexandru Balaci

Redactor-șef: Zaharia Stancu. Colegiul redacțional: Mihai Beniuc, Marcel Brediașu, Eusebiu Camilari, Paul Georgescu...